

Länsstyrelsen
Västernorrland

Bevarandeplan Natura 2000

Djupdalen SE0710150

Foto: Länsstyrelsen

Namn:	Djupdalen
Områdeskod:	SE 0710150
Områdestyp:	SAC 2011-03
Area:	495,9 ha
Skyddsform:	Naturreseptat
Kommun:	Sollefteå
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Koordinat:	701785/153793
Karta:	19G 3H
Ägarförhållanden:	Staten genom Naturvårdsverket och enskilda
Senast uppdaterad:	2018-12

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000	3
1.1 Allmänt om bevarandeplanen.....	3
2. GRUNDER FÖR UTPEKANDE	3
2.1 Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet	3
3. BEVARANDESYFTEN OCH BEVARANDEMÅL.....	4
4. OMRÅDESBESKRIVNING	5
4.1 Allmän områdesbeskrivning	5
4.2 Intressanta arter i området	5
5. EKOLOGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	5
5.1 För området i dess helhet	5
5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	5
5.3 För ingående arter enligt art- och habitatdirektivet	7
6. HOTBILD MOT NATURA 2000-OMRÅDET	8
7. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	9
7.1 Områdesskydd.....	9
7.2 Skötsel	10
8. BEVARANDESTATUS	10
9. UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	10
10. REFERENSER	11
11. KARTOR	12

1. Allmänt om Natura 2000

Natura 2000 heter det nätverk av skyddsvärda områden som alla EU:s medlemsstater ska bidra till att skapa enligt EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt Fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. Sverige har som medlem i EU åtagit sig att se till att naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus, dvs. att de finns kvar i långsiktigt hållbar omfattning genom att vidta bevarandeåtgärder i form av skydd och skötsel. Genom 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd har EU-direktiven implementerats i svensk lagstiftning. Ett särskilt tillstånd krävs om man vill utföra åtgärder som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt. Som en hjälp vid arbetet med att bevara naturvärdena i Natura 2000-områden samt som ett stöd för verksamheter som bedrivs i anslutning till området ska det finnas bevarandeplaner för samtliga områden.

1.1 Allmänt om bevarandeplanen

Bevarandeplanen är det dokument som ska beskriva vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som ska ange vilka bevarandeåtgärder som planeras. Bevarandeplanen behandlar områdets ingående naturtyper och arter som finns upptagna i EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. En viktig del i arbetet med att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder är formuleringen av bevarandesyfte och bevarandemål för varje Natura 2000-område samt att planera och prioritera vilka bevarandeåtgärder som behövs utifrån i dagsläget kända förhållanden och hot. Bevarandesyftet utgår från 17§ Förordningen om områdesskydd som anger att länsstyrelserna ska upprätta beskrivningar av syftet samt för de livsmiljöer och arter för vilka gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas.

2. Grunder för utpekande

2.1 Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekade att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art & habitatdirektivet mot bakgrund av att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper (tabell 1) och arter (tabell 2).

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Andel (%)
7230	Rikkärr	59	12
9010*	Västlig taiga undergrupp gammal granskog gammal barrblandskog	324	65
9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	62	13
9080*	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	6	1

*) = Prioriterad naturtyp

Tabell 2. Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Art
1528	Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)
1902	Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)
1948	Skogsrör (<i>Calamagrostis chalybaea</i>)
1972	Lappranunkel (<i>Ranunculus lapponicus</i>)

3. Bevarandesyften och bevarandemål

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Natura 2000-området Djupdalen omfattar kalkpåverkad granskog med öppna kärr och sumpskogar. Här finns Myrbräcka, Guckusko, Skogsrör och Lappranunkel. Det främsta bevarandesyftet för området är att bevara och återställa naturmiljön med dess naturliga hydrologi samt att bevara populationerna av de utpekade arterna.

Området ska i huvudsak lämnas för fri utveckling. Om det visar sig att guckusko missgynnas av en alltför tät och igenväxt miljö kan det bli aktuellt med plockhuggning av gran. Tidigare hävdade kärr bör röjas och/eller slås regelbundet för att gynna kärlväxtfloran. I de delar där hydrologin påverkas negativt av diken kan det bli aktuellt att lägga igen dessa.

Området är skyddat som naturreservat. Något ytterligare behov av bevarandeåtgärder är inte aktuellt. I tabell 3 och 4 finns en sammanfattning av de bevarandemål som anger det tillstånd som bör råda i det enskilda området för att optimera områdets bidrag till uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell, biogeografisk eller EU-nivå.

Tabell 3. Bevarandemål för ingående naturtyper

<i>Naturtyp</i>	<i>Bevarandemål</i>
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 59 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Krontäckning av träd och buskar är högst 5 %. Typiska arter som t. ex. myrbräcka och brunmossor ska ha ej minskande populationer.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 324 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Typiska arter som t.ex. gränsticka och rynkskinn ska ha ej minskande populationer. Mängden död ved ska över tiden utgöra minst 20 % av totalvolymen ved, dock minst 20 m³ per hektar.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 62 ha Naturlig hydrologisk regim råder. Typiska arter ska ej ha minskande populationer
9080, Lövsumpskogor av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 6 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Kontinuitet av lövträd inklusive gamla träd Typiska arter ska ej ha minskande populationer

Tabell 4. Bevarandemål för ingående arter

<i>Art</i>	<i>Bevarandemål</i>
1528, Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Populationens storlek bibehålls eller ökar. Artens livsmiljö, där öppna näringsrikare myrmark utgör väsentlig del, ska bibehållas.
1902, Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Populationens storlek bibehålls eller ökar. Artens livsmiljö, kalk- och näringsrika, fuktiga och halvöppna miljöer, ska bibehållas.

1948, Skogsrör (<i>Calamagrostis chalybaea</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Populationens storlek bibehålls eller ökar. • Artens livsmiljö, där källor och källpåverkad mark utgör väsentlig del, ska bibehållas.
1972, Lappranunkel (<i>Ranunculus lapponicus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Populationens storlek bibehålls eller ökar. • Artens livsmiljö, där våt/fuktig skogsmark och videsnår utgör väsentlig del, ska bibehållas.

4. Områdesbeskrivning

4.1 Allmän områdesbeskrivning

Området är variationsrikt med såväl öppna kärr som mycket frodiga och artrika sumpskogar och kalkpåverkad granskog med mycket hög bonitet. Vegetationen är av rikkärrs- och högörtskaraktär och har en hög artrikedom.

I den djupt nedskurna ravinen Stordjupdalen finns en urskogsartad granskog av högörtstyp. I stora delar av området finns gott om död ved i olika nedbrytningsstadier av flera förekommande trädslag. I nordvästlig riktning löper några åsar med magrare kalkgranskog där örtinslaget är mindre.

4.2 Intressanta arter i området

Kärr och sumpskogsmiljöerna har en rik flora med bland annat förekomst av blå kärrbräken och sprödarv som endast är kända här i landskapet. Här finns även glesgröe, skogsfru samt kransrams.

Ravinen har även den en hög artrikedom med bland annat trådbrosklav, mörk rödprick, solfjäderlav, lappticka och gränsticka. Hösten 2002 hittades Sveriges första fynd av skinnsvampen *Xenasma rimicola* här, på en murken sälglåga.

På åsarna finns även arter som finporing, blackticka, gräddticka och rynkskinn.

I juni 2014 hittades den starkt hotade (rödlistekategori, EN) mätarfjärilen trolldruvemätare (*Baptria tibiale*) i området, vilket i dagsläget är länets nordligaste fynd. Trolldruvemätare är en mycket karakteristisk mätarfjäril med skarp teckning i svart och vitt. Fjärilen finns idag bara på en handfull platser i Jämtland och i Västernorrland. Fjärilen flyger i juni månad och honorna lägger sina ägg på solbelysta plantor av Trolldruva.

5. Ekologiska förutsättningar

5.1 För området i dess helhet

Naturlig barrskog med inslag av myrar och våtmarker är idag en värdefull livsmiljö för många arter och har förutsättning att vara det så länge inte området påverkas av modernt skogsbruk och hydrologin inte påverkas i närområdet.

5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

7230, Rikkärr Öppna eller skogklädda kärr i betydelsen minerotrofa myrar med ständig tillförsel av mineralrikt vatten från omgivningen. pH-värdet är högre än i andra myrtyper, vanligen 6 eller högre. Vegetationen domineras av olika stråväxter och örter. Bottenskiktet byggs upp av s.k. brunmossor eller i vissa fall vitmossor. Många rikkärr, särskilt i södra

Sverige har hävdats genom ängsbruk och betesdrift, vilket påverkat vegetationens sammansättning. Många rikkärr som idag inte betas växer därför igen till sumpskog.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget fall där förändringen är en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.
- hävd i form av återkommande slyröjningar, slåtter eller extensivt bete är en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna hävdgynnade miljön ska bibehållas.
- De strukturer/formelement (ex.gungflyn) som finns på myren bibehålls och har oförändrad omfattning och geografisk spridning. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller positiva förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.

9010, Västlig taiga, Naturliga, gamla, barrträdsdominerade skogar i norra och mellersta Sverige samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. Naturtypen hyser mycket stor variation av arter allt från vanliga skogsarter till en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och insekter (främst skalbaggar) mm.

Undergrupper:

Gamla grandominerade skogar, Gamla barrblandskogar utgör de naturliga skogarnas kärna och omfattar rikligt med grovvuxna träd och murken ved av varierande ålder.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd) av t.ex. asp, sälg och rönn är viktiga substrat, och dessutom viktiga som hålträd för fåglar.
- Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat är död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd med dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar.
- Ostörd hydrologi i framför allt sumpskogsmiljöer, samt i angränsande myrmark.

9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ är enligt definition barrskogar eller blandskogor med gran på näringsrika jordar. Lokalerna ligger ofta i låglandet, i dalgångar eller på sluttningar med finsediment och rörligt markvatten. Högörter och ormbunkar dominerar men i torrare partier är lågörter vanligare. Översilade örtrika sumpskogor på sluttande mineraljordar kan ingå. Skogen kan vara måttligt påverkad av mänskliga aktiviteter såsom kreatursbete eller plockhuggning.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- en skoglig kontinuitet med en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik.
- den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karakteristiska arterna har, så att de kan finnas kvar och öka i antal.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.

9080, Lövsumpskogor av fennoskandisk typ ofta med inslag av gran, finns i huvudsak på översilad mark. I Norrland dominerar mest gråal, glasbjörk och asp i trädsiktet. Träden står vanligtvis på socklar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

- Kontinuitet av lövträd olika trädslag och av varierande ålder inklusive gamla träd.
- Förekomst av substrat t.ex. död ved, gamla träd och förekomst av trädsocklar är av största vikt i denna naturtyp för främst mossor, men även epifytiska lavar och svampar, samt för insekter och landmollusker.
- Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- Översilad eller genomsilad mark.
- Opåverkad hydrologi

5.3 För ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

1528, Myrbräcka (*Saxifraga hirculus*) växer huvudsakligen i källor/källpåverkade myrar med hög elektrolythalt. Den klassiska miljön är järnockrakällor. I vissa områden förekommer den i kalkrika miljöer men den förekommer även i helt kalkfria områden. I södra Sverige är arten till viss del hävdgynnad. Artens blommor är insektspollinerade, fröna sprids med vind, men även i vatten, en rimlig uppskattning av spridningsavstånd är 100 m.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Artens livsmiljö, tämligen solöppna marker utan i någon högre grad påverkat fältskikt, ska bevaras och ingen igenväxningsvegetation ska förekomma.
- Någon form av markstörning behövs förmodligen för etablerande av nya individer

1902, Guckusko (*Cypripedium calceolus*) förekommer nästan enbart på kalkrika, näringsrika och fuktiga marker och växer helst i halvöppna miljöer. Tillgång på rörligt markvatten är viktigt för arten. Guckusko gynnas av måttlig störning så länge fältskiktet och hydrologin inte påverkas i större utsträckning. Arten sprider sig vegetativt med jordstammar, men även med mycket lätta vindspridda frön. En rimlig uppskattning av spridningsavstånd är upp till 1000 m.

Guckusko är känslig för bete, eller snarare trampet från betande djur. Arten gynnas av en måttlig störning, som håller markerna någorlunda solöppna utan att påverka fältskiktet i någon högre grad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Livsmiljön är bevarad.
- Täckningsgraden av högre vegetation är måttlig.
- Markskiktet är intakt.
- Naturlig hydrologisk regim ska råda inom området.

1948, Skogsrör (*Calamagrostis chalybaea*) förekommer främst i fuktig barr- och blandskog med högrötsvegetation. Ofta växer den utmed bäckar och i raviner. Skogsrör förekommer även tillfälligt i antropogent skapade miljöer som kanter av skogsbilvägar etc. Den är kalkgynnad och mycket skuggtålig. Arten är främst vindspridd. En rimlig uppskattning av spridningsavstånd är 20–50 m. Skogsrör är ej rödlistad i Sverige.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Störning i form av markslitage, tramp etc gynnar etablering av nya individer.

1972, Lappranunkel (*Ranunculus lapponicus*) förekommer i fuktig till våt skogsmark eller videsnår. Den är relativt skuggtålig. Artens frön sprids främst med vatten, men även med djur. En uppskattning av spridningsavstånd är 100–500 m.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång till rörligt markvatten eller översilningsmarker
- Artens livsmiljö skyddas från både skogliga och hydrologiska störningar

6. Hotbild mot Natura 2000-området

Området är skyddad som naturreservat vilket innebär att de stora hoten är undanröjda. Verksamheter och faktorer som kan tänkas påverka Natura 2000-områdets naturtyper och arter negativt visas i tabell 5.

Vid beskrivandet av hotbilden för ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel. Tyngdpunkten för hotbilden av varje enskilt Natura 2000-objekt ligger främst på lokala hot från landskaps- till artnivå.

Tabell 5. Verksamheter och faktorer som kan påverka natura 2000-områdets naturtyper och arter negativt

<i>Naturtyp/Art</i>	<i>Hot</i>
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet. • Torvbrytning är ett hot mot habitatet idag då det finns en risk för att efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel blir större. • Genom att anlägga skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras. • Skogsbruk och andra företag som innebär att närliggande fastmark avverkas kan innebära negativa konsekvenser för

	<p>området. Hotet kan minskas genom att en skyddszon enligt skogsvårdslagens rekommendationer lämnas intill mossen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i habitatet kan bl.a. ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition. En zon närmast habitatet undantagen från spridning minskar hotet. • Markexploatering, som t ex anläggning av nya vägar, byggnader, anläggning av mast, mm.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området som ger negativa effekter. • Markexploatering som t.ex. vägutbyggnad.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området. • Buskröjning tar bort värdväxter för många mykorrhizasvampar, samt förändrar ljusinsläpp och jordmån. • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och utökning av befintliga vägar. • Exploatering för samhällsbyggande av olika former.
9080, Lövsumpskog av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom eller i anslutning till området • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning, vägdragning • Täta granbestånd • Exploateringsverksamheter • Transporter över området
1528, Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Negativa förändringar i hydrologi och hydrokemi, genom till exempel dikning. • Otillräcklig hävd, igenväxning av artens livsmiljö
1902, Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området. • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och torvbrytning. • Exploatering av olika former t ex vägdragningar. • Igenväxning, för tät skog. • För högt markslitage kan kompaktera/skada marken så att hydrologin förändras samt effektivt hindra arten att spridas vegetativt. • Plockning och uppgrävning
1948, Skogsrör (<i>Calamagrostis chalybaea</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Arten hotas av skogsbruk, främst av kalavverkning. • Störning av hydrologin är även ett stort hot, främst dränering genom dikning, körskador etc.
1972, Lappranunkel (<i>Ranunculus lapponicus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning och andra markavvattande åtgärder som förändrar hydrologin i artens livsmiljö. • Skogsbruk och andra företag som innebär att exponeringen ökar

7. Bevarandeåtgärder

7.1 Områdesskydd

Området är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat. Området har därför det rättsliga skydd som kan tänkas behövas.

Natura 2000-regelverket medför att det enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område. Tillståndsprövningar ska utgå från hur verksamheten eller åtgärden påverkar områdets bevarandemål och möjligheten för området att uppnå bevarandesyftet.

7.2 Skötsel

Utgångspunkten för området är att det ska utvecklas fritt under naturliga förhållanden och processer så länge som bestånden av de ingående arterna är välmående. Eftersom guckusko missgynnas av en alltför tät och igenväxt miljö kan det bli aktuellt med fällning av gran och röjning av buskar. Delar av kärren bör röjas och/eller slås regelbundet för att gynna kärlväxtfloran. I de delar där hydrologin påverkas negativt av diken kan det bli aktuellt att lägga igen dessa. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder visas i tabell 6.

Tabell 6. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

<i>Skötselåtgärd</i>	<i>Tidpunkt</i>	<i>Prioritet</i>
Fri naturlig utveckling	Tills vidare	1
Plockhuggning av gran	Vid behov	2
Igenläggning av diken	Vid behov	2
Röjning/Slätter på delar av kärren	Vid behov	3

8. Bevarandestatus

Bevarandestatusen för området i sin helhet är gynnsam då området är relativt opåverkat från storskaligt skogsbruk. I delar av området finns diken som påverkar hydrologin negativt och dessa kan behövas läggas igen. Bestånden för de ingående arterna är också välmående och livskraftiga.

9. Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av naturtyper och arter sker enligt Naturvårdsverket riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och är beskrivna i regionala uppföljningsplaner på Naturvårdsverkets hemsida. Områdesvis uppföljning kommer att ske inom ett enskilt Natura 2000 område ifall det finns faktorer som där behöver följas upp särskilt och som inte fångas upp av den regionala uppföljningsplanen. Utvärdering av gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter sker på biogeografisk nivå, för Västernorrlands län den boreala regionen.

Inom området bör särskild hänsyn tas till nedan stående art/arter i uppföljningen. Eventuella åtgärdsprogram ska beaktas vid uppföljningen. Uppföljningen sker enligt följande:

1528, Myrbräcka (*Saxifraga hirculus*)

- Lokalen bör besökas vart 3:e år.
- Vid besöken ska i första hand antalet blommande skott noteras. Dessutom ska växtplatsens yta avgränsas och bestämmas.

1902, Guckusko (*Cypripedium calceolus*)

- Lokalen bör besökas vart 3:e år.
- Vid besöken anges antalet blommande och icke blommande skott. En uppskattning av växtplatsens totala yta ska göras och markeras på karta.
- En uppföljning av eventuella restaureringsåtgärder ska göras vid varje besök i området.

1948, Skogsrör (*Calamagrostis chalybaea*)

- Lokalen bör besökas minst vart 6:e år.

- Vid besöken ska i första hand antalet tuvor räknas. En uppdelning skall göras på tuvor med och utan blommande skott. Antalet vippor skall noteras
- Växtplatsens yta ska avgränsas och bestämmas.

1972, Lappranunkel (*Ranunculus lapponicus*)

- Lokalen bör besökas minst vart 6:e år.
- Vid besöken ska i första hand antalet blommande skott noteras. Dessutom skall växtplatsens yta avgränsas och bestämmas.

10. Referenser

Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning

Art-och habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EEG an den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007

Natura 2000 i Sverige, handbok med allmänna råd, Naturvårdsverkets handbok 2003:9

15-17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

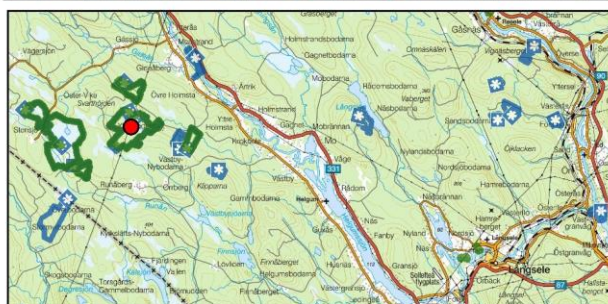
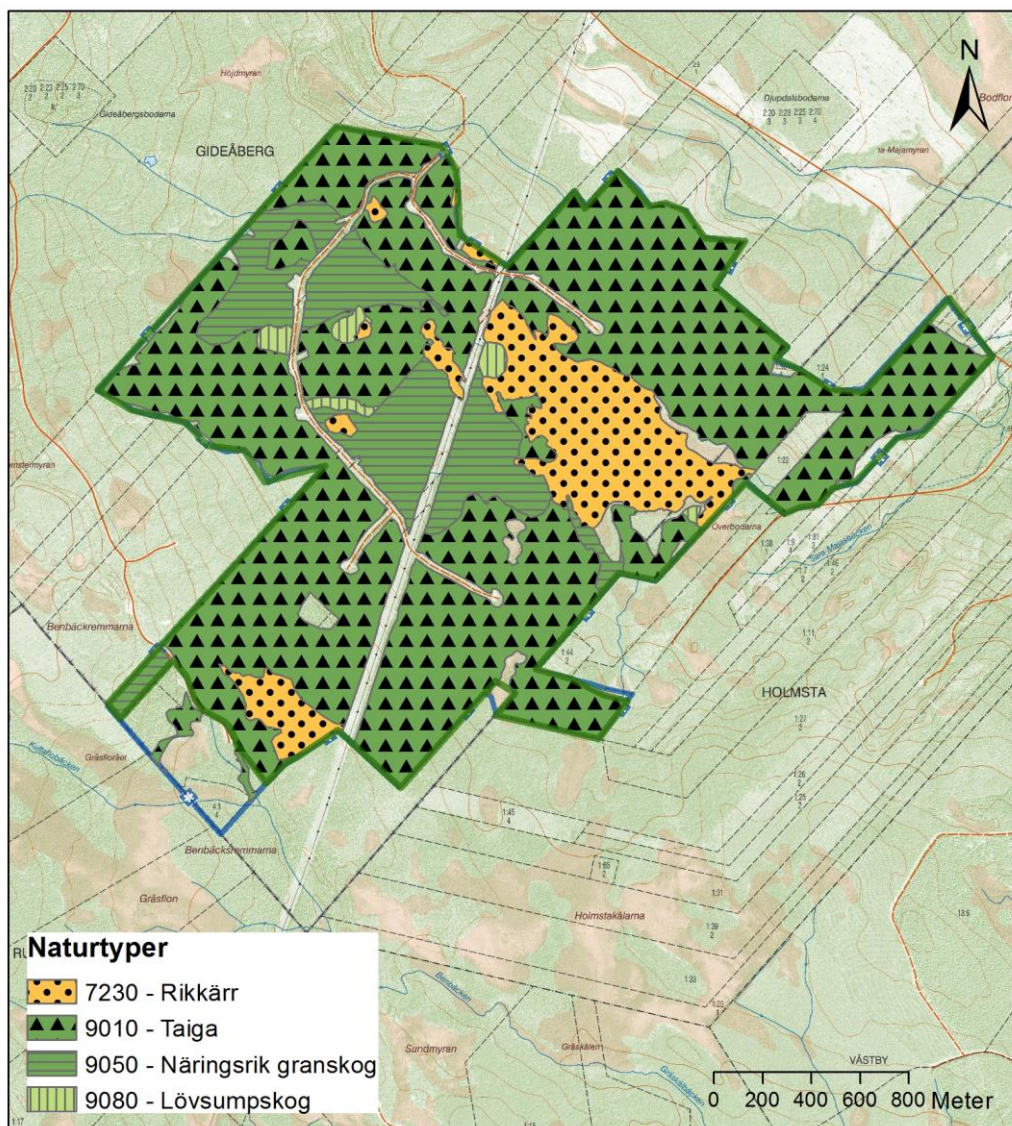
Mascher, J. W. 1990. *Ångermanlands flora*. Lund.

Brunett J, Hultgren K, 1989, *Sumpskogsinventering i Ramsele, Edsele och Helgums socknar*. Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Danielsson K, 1998, *Habitatkrav, demografisk struktur och effekter av hyggesbruk hos glesgröe*. Examensarbete i biologi, 20 p, Växtbiologiska inst. Uppsala universitet.

11. Kartor

Kartorna nedan visar de ingående naturtypernas utbredning samt en översikt av området. Aktuell information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område finns på Naturvårdsverkets hemsida, kartverktyget skyddad natur. Observera att det är naturtypernas utbredning och förekomst i verkligheten som gäller vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Det innebär att både rapporterad areal och det som framgår av naturanaturtypskartan (NNK) kan behöva säkerställas med ytterligare uppgifter, t.ex. fältinventeringar.

 Natura 2000
 Naturresevat

© Länsstyrelsen Västernorrland
 © Lantmäteriet Geodatasamverkan